

Stockholm 2017-02-06

Säkerhets- och försvarsföretagens synpunkter på EU Kommissionens förslag till ändring av EU förordningen (EG) nr 428/2009 rörande produkter med dubbla användningsområden (PDA)

EU Kommissionen lämnade i september 2016 förslag till förändringar av rådets förordning (EG) nr 428/2009 av den 5 maj 2009 om upprättande av en gemenskapsordning för kontroll av export, överföring, förmedling och transitering av produkter med dubbla användningsområden (här kallad EU-förordningen).

SOFF välkomnar kommissionens initiativ att inom EU söka harmonisera medlemsstaternas tillämpning av EU-förordningen. För att detta ska kunna uppnås och därmed skapa ett "level-playing field" inom EU krävs en större tydlighet i förordningen samt en väldefinierad instruktion för att regelverket ska tolkas lika i alla medlemsstater. Om detta inte sker finns en uppenbar risk att konkurrensnedvridning uppstår mellan medlemsstaternas industrier.

Vidare välkomnar SOFF särskilt förslagen i EU-förordningen om att införa ytterligare generella licenser som kan nyttjas av samtliga företag inom EU. Mot bakgrund av de skärpningar som kommissionen förslag leder till så utgör generella licenser en förutsättning för att den globala konkurrensnedvridningen inte ska bli alltför stor.

SOFF ser positivt på att kommissionen försöker att minska den administrativa bördan för företagen. Ett av de mest genomgripande förslagen kommer emellertid att medföra en ökad administrativ börda. Det rör de förändringar som föreslås i den s.k. "catch-all" regleringen där det bland annat föreslås att industrin ska påläggas en långtgående undersökningsplikt. De föreslagna regleringarna är för otydliga för att industrin ska kunna uppfylla sin undersökningsplikt. Enligt SOFF bör istället denna typ av uppgifter ligga på landets tillsynsmyndighet som har åtkomst till bättre resurser, såsom underrättelsetjänsterna, och kan fatta beslut utifrån mer tillförlitlig information.

SOFF konstaterar också att de föreslagna "catch all" regleringarna är så otydliga att de inte är förenliga med legalitetsprincipen, vilket skapar rättssäkerhetsproblem. Det finns även risk att industrin, som varken får inneha eller databehandla personuppgifter om brott enligt personuppgiftslagen, inte kan uppfylla sin lagliga skyldighet.

SOFF ser stora risker med förslaget då det hindrar industrins konkurrenskraft och skapar onödiga hinder för export. Här vill vi särskilt framhålla att konsekvenserna av förslaget till ändring av EU-förordningen inte är utredda i tillräckligt stor omfattning. Utifrån liggande förslag är det inte möjligt för SOFF att bedöma hur ändringarna kommer påverka europeisk industri på varken kort eller lång sikt.

Framför allt anser SOFF att utökningen av definitionen av PDA skapar problem. Dagens definition, som är internationellt accepterad inom bland annat Wassenaar arrangemanget, omfattar produkter som både har ett civilt och ett militärt ändamål eller som kan användas i produktion av massförstörelsevapen. Att EU ensidigt förändra PDA-begreppet, utan att länder utanför EU gör samma förändringar, är problematiskt då detta kommer att försämra EU-företagens

konkurrenssituation på den globala marknaden. Framför allt kommer införandet av kontroll av it-övervakningsteknik avsevärt försämra marknadssituationen för europeisk it-industri.

SOFF ser även att bedömningskriterier såsom mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt redan finns i riktlinjerna för myndigheternas bedömningar vid ansökningar om tillstånd.

Myndigheternas bedömningskriterier för export bör även fortsättningsvis vara separata från produktdefinitioner och tillståndsregler i EU-förordningen för att undvika att skapa otydlighet och förvirring.

SOFF identifierar också att förslaget innebär att regelverket kommer att tillämpas extraterritoriellt i vissa situationer. Det vore synnerligen olyckligt att EU, som i vissa instrument ifrågasatt USA:s extraterritoriella tillämpning av sin nationella lagstiftning, nu för in liknande regleringar i sina regelverk.

Avslutningsvis vill SOFF att det tydliggörs att lagstiftningen vad gäller exportkontroll av krigsmaterial är *lex specialis* och att PDA regelverket är subsidiär till denna. Detta bör framgå uttryckligen i EU-förordningen då förordningen blir direkt tillämplig i svensk rätt och nationella tillägg inte kommer att tillåtas. Om detta inte tydliggörs föreligger en risk att flera tillstånd krävs för att exportera en och samma produkt.